

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om — Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om »Blå vækst — mulighederne for bæredygtig vækst i den maritime økonomi«

COM(2012) 494 final

(2013/C 161/17)

Ordfører: **Christos POLYZOGOPOULOS**

Kommissionen besluttede den 13. september 2012 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om "Blå vækst – mulighederne for bæredygtig vækst i den maritime økonomi"

COM(2012) 494 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet, som vedtog sin udtalelse den 27. februar 2013.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 488. plenarforsamling den 20.-21. marts 2013, mødet den 20. marts 2013, følgende udtalelse med 100 stemmer for, 2 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Meddelelsen er ifølge EØSU en nødvendig logisk følge af bestræbelserne på at realisere en integreret havpolitik i EU.

1.2 EØSU betragter generelt meddelelsen som et velbegrunder bidrag til EU's integrerede havpolitik, som med reference til Europa 2020-strategien sigter mod økonomisk genopretning i Europa ved at udnytte potentialet i den maritime økonomi til at skabe arbejdspladser og til at styrke konkurrenceevnen og den sociale samhørighed.

1.3 I denne optik bifalder EØSU meddelelsen, ikke mindst i den nuværende svære situation med økonomisk krise, som har skabt et vanskeligt økonomisk klima i Europa, der bl.a. har negative konsekvenser for de aktivitetsområder, som har med den maritime økonomi at gøre.

1.4 EØSU finder, at det boost til den integrerede maritime havpolitik, som meddelelsen har ambitioner om at igangsætte, forudsætter en sammenhængende udnyttelse og udvikling af de eksisterende positive initiativer og aktioner kombineret med den foreslåede nye ramme, for at EU ikke skal gå glip af muligheden for at udforme en banebrydende integreret maritim politik baseret på høje forskrifter.

1.5 EØSU anser det for nødvendigt med sammenhæng og kontinuitet for at sikre en vellykket gennemførelse af blå vækst. Det betyder, at det skal gøres klart, at de fem fokusområder, som identificeres i undersøgelsen "Blå vækst: Scenarier for bæredygtig vækst" fra 2012, skal opfattes som tilføjelser, der ikke træder i stedet for de eksisterende traditionelle indsatsområder (<https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/content/2946>).

1.6 EØSU advarer om, at et syn på blå økonomi som evig kilde til uudnyttede ressourcer og en overmåde kraftig påberåbelse af blå vækst som et universalmiddel, der skal løse alle den europæiske økonomis problemer, kan øge det pres fra mange sider, som allerede findes på EU's kyster og farvande, og anbefaler konsekvent at stræbe efter ligevægt mellem de økonomiske målsætninger og principperne for bæredygtig udvikling.

1.7 EØSU har vedholdende henvist til den menneskelige faktors betydning for den maritime økonomi og har henstillet til, at den sociale dimension får den fornødne opmærksomhed i forbindelse med etableringen af en balance mellem den økonomiske, den sociale og den miljømæssige dimension af en bæredygtig integreret havpolitik.

1.8 EØSU mener, at blå vækst skal bidrage til fremme af social integration og inklusion og give mulighed for beskæftigelse, efteruddannelse og fuld inddragelse – navnlig for lokalbefolkningen og befolkningen i kystegnene med deres særlige karakteristika (herunder i tyndtbefolkede og fjernliggende samfund).

1.9 EØSU minder om sine tidligere fremsatte, vigtige bemærkninger om havforskning og maritim forskning⁽¹⁾ og understreger, at forskning og innovation har afgørende betydning for, at Europa kan sikre sig en stærk konkurrenceposition især inden for nye sektorer, med særlig fokus på grundlæggende, primær og avanceret forskning, der sigter mod pilotprojekter og bedre metoder, som befordrer samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden.

1.10 EØSU tillægger uddannelse særlig stor betydning og opfordrer Kommissionen til at udarbejde en passende innovativ

⁽¹⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 46-50.

uddannelsesramme med henblik på at tiltrække studerende på et højt uddannelsesniveau til en professionel karriere inden for havaktiviteter.

1.11 Eftersom konsolidering af blå vækst er et meget ambitiøst og komplekst tiltag af gigantisk rækkevidde, betoner EØSU behovet for yderligere specialisering i gennemførelsen og identificerer i udtalelsen en række såvel centrale som specielle problemer, der kræver opmærksomhed, hvis man vil undgå en alt for stor afstand mellem forventningerne og de praktiske muligheder.

2. Indledning

2.1 Meddelelsen fokuserer på blå vækst med udgangspunkt i den overbevisning, at kysterne, havene og oceanerne kan medvirke til at løse de problemer og spændinger, som Europa slås med, ligesom de kan bidrage til et økonomisk genopsving i Europa.

2.2 Ifølge Kommissionen skal blå vækst føre til intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst ved at fokusere på innovation. Meddelelsen skal sætte gang i en proces, som vil sætte den blå økonomi højt på medlemsstaternes, regionernes, virksomhedernes og civilsamfundets dagsorden.

2.3 Det beskrives i meddelelsen, hvordan medlemsstaterne og EU allerede støtter den blå økonomi. På grundlag af den i punkt 1.5 omtalte undersøgelse identificeres fem fokusområder med vækstpotentiale for samtlige aktiviteter på området, der gennem målrettede aktioner kan udvikles yderligere: i) hav-, kyst- og krydstogtturisme, ii) blå energi, iii) havens mineralske ressourcer, iv) akvakultur og v) blå bioteknologi.

2.4 Sektorerne/den blå økonomis værdikæde kan deles op i traditionelle, fuldt udviklede sektorer (søtransport og hav- og kystturisme), sektorer under udvikling (akvakultur og havkontrol) og nye sektorer (vedvarende havenergi og blå bioteknologi).

2.5 "Genaktiveringen" af den integrerede havpolitik besegledes i begyndelsen af oktober med vedtagelsen af Limassol-erklæringen⁽²⁾, der er en politisk støtteerklæring for den integrerede havpolitik med fremadrettede retningslinjer for den blå vækst inden for rammerne af en dagsorden for bæredygtig vækst og beskæftigelse.

2.6 Som langsigtet strategi sigter blå vækst mod at påvise synergier og samspil mellem sektorielle politikker og forskellige aktiviteter og mod undersøgelser af de sandsynlige konsekvenser af disse for havmiljøet og biodiversiteten.

2.7 Den sigter også mod at fastsætte og støtte aktioner med et betydeligt vækstpotentiale på langt sigt ved at tilskynde til investeringer i forskning og innovation og i fremme af kvalifikationer gennem uddannelse og faglig efteruddannelse.

(2) Erklæring fra de europæiske ministre for integreret havpolitik og fra Europa-Kommissionen om en havdagsorden og en maritim dagsorden for vækst og beskæftigelse, vedtaget i Lefkosia på Cypern den 7. oktober 2012.

2.8 Kommissionen vil efter en omfattende høringsproces iværksætte en række foranstaltninger, der kan udvide udviklingspotentialet, og udsende meddelelser om kyst- og havturisme, blå energi, blå bioteknologi og udnyttelse af havets mineralske ressourcer samt strategiske retningslinjer om akvakultur.

3. Generelle bemærkninger

3.1 I tidligere udtalelser⁽³⁾ har EØSU i sine vigtige bemærkninger rejst en række spørgsmål vedrørende blå vækst og udtrykt sig positivt om den måde, hvorpå Kommissionen har realiseret den integrerede havpolitik siden søsættelsen i 2007⁽⁴⁾, idet den har arbejdet for bæredygtig udvikling af den maritime økonomi og en bedre beskyttelse af havmiljøet.

3.2 EØSU ser konsolideringen af blå vækst som et kompliceret og vanskeligt forehavende af enorm rækkevidde med en referenceramme bestående af a) 6 havområder (Østersøen, Middelhavet, Nordsøen, Det Nordøstlige Atlanterhav, Det Nordlige Ishav, Sortehavet og områderne i Europas yderste periferi) med deres særlige økonomiske, sociale, miljømæssige, geografiske, klimamæssige og institutionelle karakteristika og behov, b) mange sektorer og aktiviteter på forskellige udviklingsniveauer, med forskellige vægtninger og egne karakteristika, og c) vækststrategier, som udnytter fordele og afhjælper svagheder i de enkelte havområder og sektorer.

3.3 EØSU er som bekendt fortalende for tværsektorielt og grænseoverskridende samarbejde mellem alle aktører med henblik på at styrke Europas konkurrenceevne og sikre de bedst mulige vækstbetingelser for den maritime økonomi.

3.4 EØSU bifalder den praktiske geografiske tilgang til blå vækst med strategier for de enkelte havområder, der tager hensyn til de europæiske havområders særlige karakteristika i forbindelse med de forskellige maritime økonomiske aktiviteter og spørgsmål vedrørende partnerskaber, synergier og spændinger i og uden for EU's grænser.

3.5 EØSU anbefaler en styrkelse af puljer for samarbejde om havaktiviteter (maritime clusters), og fremme af partnerskaber, som kan befordre innovation og udvikle nye virksomhedskoncepter. Regionale sammenslutninger mellem såvel den offentlige og den private sektor som ngo'erne, samt regionale havaftaler og undersøgelser, der fokuserer på bestemte havområder, kan modvirke opsplitning af den maritime økonomi via grænseoverskridende samarbejde og europæiske programmer.

(3) EUT C 299 af 4.10.2012, s. 133-140; EUT C 255 af 22.9.2010, s. 103-109; EUT C 267 af 1.10.2010, s. 39-45; EUT C 306 af 16.12.2009, s. 46-50; EUT C 211 af 19.8.2008, s. 31-36; EUT C 172 af 5.7.2008, s. 34-40; EUT C 168 af 20.7.2007, s. 50-56; EUT C 146 af 30.6.2007, s. 19-26; EUT C 206 af 29.8.2006, s. 5-9; EUT C 185 af 8.8.2006, s. 20-24; EUT C 157 af 28.6.2005, s. 141-146.

(4) COM(2007) 575 endelig.

3.6 Hvad angår lokalsamfundene i kystegne, på øer og i den yderste periferi, anbefaler EØSU, at man undgår universalløsninger og i stedet tilskynder til særligt tilpassede lokale strategier samt til samarbejde med lokale og regionale myndigheder, lokalsamfund og lokale aktører om bevaring af kulturarv, traditionelle produktionsformer og erhverv og beskyttelse af naturressourcer.

3.7 EØSU mener, at det skal fremhæves mere tydeligt, at fremme af blå vækst inden for rammerne af den integrerede havpolitik ikke udelukkende er et europæisk anliggende, eftersom maritime økosystemer og maritim økonomi går på tværs af de nationale grænser. Alvorlige udfordringer kan kun overvindes ved hjælp af internationalt samarbejde og samordnede foranstaltninger. Dette gælder for globale udfordringer som bæredygtig udnyttelse af havressourcer, klimaændringer, tab af biodiversitet, fair konkurrence inden for skibsfart og værftsindustrien samt fremme af ordentlige arbejdsvilkår i disse sektorer, ligesom det gælder for spørgsmål, som i højere grad er begrænset til det regionale niveau, som f.eks. miljøbeskyttelse i Middelhavet og Østersøen.

3.8 EØSU opfordrer Kommissionen til at sætte de syv mest perifert beliggende områder i EU (den selvstyrende spanske region De Kanariske Øer, de portugisiske selvstyrende regioner Azorerne og Madeira og de fire franske oversøiske departementer Guadeloupe, Guyana, Martinique og Réunion) i centrum for den internationale dimension af havpolitikken som Unionens forposter i de pågældende havområder⁽⁵⁾ ved at tage hensyn til fokusområderne for et styrket partnerskab⁽⁶⁾, og fremlægge strategier for blå vækst for disse regioner, eftersom de kan spille en betydningsfuld rolle og sikre EU den største eksklusive økonomiske zone i verden.

3.9 EØSU bifalder, at meddelelsen henviser til beskæftigelse, faglig uddannelse og kvalifikationer, idet det dog mener, at den sociale dimension, som der henvises til, bør indarbejdes i de politikker, som den nye hav- og søfartsdagsorden af 8. oktober 2012 lancerer med henvisning til Europa 2020-strategien, og at der bør træffes målrettede foranstaltninger med henblik på bedre leve- arbejds- og uddannelsesvilkår bl.a. gennem inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

3.10 Meddelelsen beskriver manglen på kvalifikationer som en vigtig hindring for blå vækst. I forlængelse heraf mener EØSU, at det ud over et minimumsuddannelsesniveau for sømænd⁽⁷⁾ er afgørende vigtigt at udvikle faglig viden og erfaringer, så disse kan leve op til de nye sektorer krav om nye færdigheder på et højt niveau, og anbefaler specialisering og udvidelse af de eksisterende politikker og aktioner, al den stund de maritime uddannelser først og fremmest er centreret om eksisterende, fuldt udbyggede aktiviteter som fiskeri, søfart o. lign.

⁽⁵⁾ COM(2004) 343.

⁽⁶⁾ EUT C 294 af 25.11.2005, s. 21-25.

⁽⁷⁾ EUT C 43 af 15.2.2012, s. 69-72.

4. Den miljømæssige dimension

4.1 Meddelelsen skildrer økonomiens størrelse og beskæftigelsen inden for de maritime sektorer og skibsfart, som i dag beskæftiger 5,4 mio. mennesker og leverer en bruttoværditilvækst på ca. 500 mia. euro i Europa (militære aktiviteter er ikke medregnet.). Alt i alt foregår 75 % af EU's handel med tredjelande og 37 % af den interne handel (i ton per kilometer) ad søvejen. Denne aktivitet er især koncentreret omkring EU's kyster, men der er også indlandsstater, der har udviklet en betydelig økonomisk aktivitet med relation til det maritime område, f.eks. i form af fremstilling af udstyr til de maritime erhverv.

4.2 Perspektiverne med hensyn til bruttoværditilvækst og beskæftigelse på grundlag af den blå økonomis værdikæder er betydelige: frem mod 2020 kan arbejdspladserne øges til 7 mio. og den samlede årlige bruttoværditilvækst kan stige til 600 mia. euro.

4.3 Med udgangspunkt i den i punkt 1.5 nævnte undersøgelse vedrørende blå vækst ses endvidere på dynamikken og eventuelle fremtidige tendenser for hvert af de 5 fokusområder med særlig vægt på innovation og nye arbejdspladser:

4.3.1 Kyst- og havturisme – den største sektor, når det gælder bruttoværditilvækst og beskæftigelse – beskæftiger 2,35 mio. mennesker, hvilket svarer til 1,1 % af EU's samlede beskæftigelse, hvor over 90 % af virksomhederne beskæftiger under 10 personer. Den forventede vækst er på 2-3 % om året, mens krydstogtturisme kan skabe 100 000 nye arbejdspladser frem mod 2020 (i forhold til 2010). Sektoren for lystsejlsforventes således at vokse med 2-3 % om året ifølge tal fra European Cruise Council⁽⁸⁾.

4.3.2 I 2011 tegnede offshore-vindkraften sig for 10 % af den installerede kapacitet, gav direkte eller indirekte beskæftigelse til 35 000 mennesker i hele Europa og repræsenterede 2,4 mia. euro i årlige investeringer med en samlet kapacitet på 3,8 GW. Ifølge medlemsstaternes nationale handlingsplaner for vedvarende energi forventes vindkraft i 2020 at producere 494,6 TWh, hvoraf 133,3 TWh vil blive produceret offshore. Beskæftigelsespotentialet anslås til 170 000 arbejdspladser frem mod 2020 og 300 000 frem mod 2030. Lovende fremtidsudsigter er der også for de sektorer, der befinder sig i en tidlig udviklingsfase, som f.eks. energiproduktion ved hjælp af tidevandskraftværker og bølgeenergi, som adskillige medlemsstater allerede har foretaget seriøse investeringer i.

4.3.3 Den årlige omsætning fra brydning af havenes mineralske ressourcer forventes i verden som helhed at vokse fra stort set nul til 5 mia. euro i det kommende årti og op til 10 mia. euro frem mod 2030 ifølge skøn, som branchens interesseparter har oplyst til undersøgelsen om blå vækst. Måske vil op mod 5 % af alle mineraler i 2020 og op mod 10 % af alle mineraler i 2030 blive udvundet af havbunden (heriblandt kobolt, kobber og zink). Ifølge oplysninger fra WTO (PRESS/628, 7. april 2011) er priserne på mange andre råstoffer

⁽⁸⁾ COM(2012) 494 final

end energi i perioden 2000-2010 steget med ca. 15 % om året, hovedsagelig som følge af efterspørgsel i de nye vækstøkonomier. Bortset fra sand og grus er man således først nu gået i gang med at efterforske og udnytte havenes mineralske ressourcer – og kun på lavt vand.

4.3.4 I 2010 var den samlede akvakulturproduktion på under 1,3 mio. ton med en værdi på ca. 3,2 mia. euro, hvilket gav 80 000 arbejdspladser. Over 90 % af virksomhederne inden for akvakultur i EU er små og mellemstore virksomheder. Akvakultur repræsenterer på verdensplan en vækst på 6,6 % om året (fra 40 mio. ton i 2002 til 53 mio. ton i 2009) og er den sektor inden for animalsk fødevarerproduktion, der har kunnet notere størst vækst (FAO 2010 "The State of World Fisheries and Aquaculture"). Men selv om den internationale efterspørgsel er stigende, forbliver den europæiske produktion på samme niveau og efterspørgslen efter fisk i Europa dækkes af en import, der løber op i 60-70 % af forsyningen. Som et redskab til vækst inden for akvakultursektoren opfordrer EØSU Kommissionen til at ændre sin finansieringspolitik på området fra subventioner til direkte støtte i perioden 2014-2020.

4.3.5 Den nye sektor for blå teknologi beskæftiger i dag kun få mennesker i Europa og bruttoværditilvæksten herfra sættes skønmæssigt til 0,8 mia. euro. På kort sigt forventes sektoren at udgøre et nichemarked for produkter af høj værdi inden for sundhed, kosmetik og biomaterialer til industrielt brug. I årene frem til 2020 vil sektoren kunne udvikle sig til et mellemstort marked, der også omfatter produktion af metabolitter og primærstoffer (fedtstoffer, sukker, polymerer og proteiner) til fødevarer- og foderindustrien og til den kemiske industri. På langt sigt og hvis der sker betydelige teknologiske fremskridt, kan bioteknologi udvikle sig til en masseleverandør af specielle produkter med høj værditilvækst.

4.4 EØSU gør opmærksom på, at de økonomiske forventninger i de fem fokusområder er afhængige af mange forskellige faktorer, idet områdernes vækspotentiale er underlagt komplekse teknologiske, miljømæssige, forskningsmæssige, investeringsmæssige, konkurrencemæssige og institutionelle udfordringer, der ofte er forbundet med den internationale dimension af den integrerede havpolitik, af verdensøkonomien og andre udviklingstendenser, f.eks. kapacitet til at udstede tilladelser til brydning af mineralske ressourcer i internationale farvande og af udsving i olieprisen.

4.5 Gennemførelsestakten for blå vækst bestemmes afgørende af det langsigtede scenario, som danner rammerne for den. Et scenario med bæredygtig og stabil vækst yder bedre støtte, hvorimod et skrøbeligt økonomisk opsving kombineret med svage internationale tendenser vil bremse udviklingen.

4.6 EØSU konstaterer dog, at meddelelsen ikke synes at tage tilstrækkelig hensyn til hverken de generelle eller de individuelle konsekvenser af den nuværende økonomiske krise, der vanskeliggør en løsning på udfordringerne både i Europa og i resten af verden på såvel den korte som den lange bane.

4.7 På nye og risikable markeder er de europæiske virksomheders konkurrenceevne afhængig af adgang til tilstrækkelig kapital inden for en passende ramme, som vil tiltrække investeringer i henhold til gennemsigtige vilkår. Adgang til risikovillig

erhvervs kapital er af vital betydning for små og mellemstore virksomheder, og der er brug for særlige tiltag for mikrovirksomhederne, der kan få løftestangeeffekt for blå vækst.

4.8 EØSU henleder opmærksomheden på den særlige betydning, som den maritime økonomi har for medlemsstaterne i eksklusive økonomiske zoner, og på behovet for at udvikle maritime økonomiske konsortier og for at tilskynde disse til at bidrage til vækst og beskæftigelse.

4.9 Endelig mener EØSU, at man for at bringe forventningerne og virkeligheden tættere på hinanden bør tage behørigt hensyn til de nuværende vanskelige konjunkturer og de generelt ildevarslede fremtidsudsigter for den europæiske og internationale økonomi med henblik på en realistisk tilgang og den yderligere specialisering, der er nødvendig for at gennemføre blå vækst.

5. Styreformer og spørgsmål vedrørende lovgivningsrammen

5.1 Meddelelsen beskriver medlemsstaternes og EU's eksisterende politikker og strategiske investeringer i blå økonomi. Efter EØSU's opfattelse rimer medlemsstaternes initiativer og aktioner dog kun dårligt med de ambitiøse målsætninger for blå vækst og sikrer ikke den kritiske masse, der er nødvendig for at konsolidere den.

5.2 EØSU mener, at effektive forvaltningsstrukturer er en forudsætning for at opbygge den kritiske masse, som er nødvendig for, at blå vækst kan blive en løftestang for beskæftigelse og iværksætterkultur i en krisetid.

5.3 Udvalget gør opmærksom på, at praktiske forvaltningsstrukturer forudsætter en løsning på de lovgivningsmæssige problemer og de administrative hindringer, hvilket kom frem under høringsprocessen.

5.4 Eftersom der hele tiden udvikles nye måder at udnytte havet på, er det vigtigt, at medlemsstaterne indfører stabile regulerings- og planlægningssystemer, som vil begunstige langsigtede investeringer, samhørighed på tværs af grænserne og partnerskabssynergier omkring innovation.

5.5 Især inden for nye sektorer som f.eks. maritim bioteknologi er det presserende for EU at råde bod på manglen på en sammenhængende politik, eftersom de europæiske bestræbelser er splittet op, baseret på nationale prioriteringer i stedet for europæiske og en hæmsko for konkurrenceevnen.

5.6 Efter EØSU's mening er det således at vital betydning, at man hurtigst muligt lukker huller i lovgivningen og fjerner hindringer, som skyldes en udviklet og ustabil lovramme, der bl.a. manifesterer sig som usikkerhed med hensyn til lovgivningen efter 2020 (energi fra havvindmøller) og EU's manglende lovgivning for visse aktiviteter (udnyttelse af ressourcer på havbunden, akvakultur til havs og energi fra havvindmøller).

5.7 EØSU gør mere konkret opmærksom på behovet for en sammenhængende løsning på alvorlige problemer som f.eks. manglende integreret fysisk planlægning af havarealer især i forbindelse med akvakultur og flydende havmøller, kringelkrogede procedurer for tilladelser og godkendelser (energi fra havmøller, blå teknologi), hindringer for etablering/økonomisk støtte til forsøgsbrug og modsætningsforhold mellem f.eks. søfart og anlæg for vedvarende energi på oceanerne (energiproduktion ved hjælp af tidevandskraftværker, termisk havenergi og bølgeenergi).

6. Den miljømæssige dimension

6.1 EØSU tilskynder til at anerkende rammedirektivet om den maritime strategi (MSFD) ⁽⁹⁾ som grundlag for bæredygtig udvikling, eftersom det udgør den miljømæssige søjle af den integrerede havpolitik, og foreslår en sammenhængende politik med fortsat beskyttelse og bevarelse af havmiljøet samt forebyggelse af enhver forringelse af dette som rettesnor.

6.2 EØSU finder det rigtigt i Limassol-erklæringen og i kommende politiske dokumenter at indskrive dels målsætningen om at opnå eller bevare en god miljøtilstand for EU's farvande frem mod 2020 dels forsigtighedsprincippet (precautionary principle) som strukturelle elementer i den integrerede havpolitik og blå vækst.

6.3 Bæredygtige maritime aktiviteter, som kan skabe beskæftigelse, forudsætter en langsigtet sammenhængende strategi, der tilstræber balance mellem økonomisk vækst og miljømæssige udfordringer, og kræver tilstrækkelig støtte fra de lokale, nationale, europæiske og internationale politikker på grundlag af principperne for bæredygtig udvikling.

6.4 EØSU påpeger, at havets ressourcer er betydelige, men ikke uudtømmelige, og henleder opmærksomheden på risikoen for at underminere den blå væksts bæredygtighed og for en gentagelse af fejltagtig rovdrift på miljøressourcer og overbebyggelse, som har kendetegnet tidligere tiders udviklingsinitiativer.

6.5 Mens meddelelsen erkender den miljømæssige udfordring, synes den at lade hånt om, at tilstanden for de europæiske farvande gennem de sidste ti år er blevet forværret som følge af forurening til lands, til vands og i luften, forurening af oceanerne, overudnyttelse, destruktive fangstmetoder og klimaforandring. Forringelse af økosystemernes tilstand i havene og kystegnene og reduktion af biodiversiteten konstateres i Østersøen, Sortehavet, Middelhavet, Det Nordlige Atlanterhav og Ishavet ifølge nyere forskning om grænserne for blå vækst (Limits to Blue Growth, 2012, http://www.seas-at-risk.org/news_n2.php?page=539). Ny banebrydende forskning fra miljøinstituttet i Stockholm sætter tal på de store omkostninger, som følger med havforurening på langt sigt (som ofte lades ude af betragtning ved politikudformningen), hvis der ikke træffes foranstaltninger til at begrænse drivhusgasserne (<http://www.sei-international.org/publications?pid=2064>).

6.6 Økonomiske aktiviteter på havet med en høj risiko for bæredygtigheden er knyttet til offshore olie- og naturgasanlæg, akvakultur, kystturisme og krydstogtskibe, binding og lagring af kulstof, søtransport langs kysterne og udvinding af fossile brændstoffer til havs, som slet ikke går i spænd med en bæredygtig udvikling.

6.7 Størrelsen og omfanget af de miljømæssige konsekvenser kendes ikke endnu, navnlig ikke for så vidt angår blå vedvarende energi, maritime mineralressourcer, akvakultur og blå bioteknologi, idet oplysningerne er for mangelfulde til, at man kan danne sig indsigt i de komplicerede interaktioner i oceanerne og dybhavet.

6.8 Efter EØSU's opfattelse skal fysisk maritim planlægning og integreret forvaltning af kystområder, som Kommissionen fremmer som de vigtigste redskaber til forvaltning af havområder og -ressourcer, kombineres med andre politiske redskaber (f.eks. strategisk miljøvurdering, fastsættelse af beskyttelseszoner, internalisering af miljøomkostninger) i en forvaltningstilgang, der er baseret på økosystemer og harmonisk sameksistens mellem forskellige intense anvendelser, der konkurrerer indbyrdes.

6.9 EØSU henstiller til Kommissionen, at den holder et mere vågent øje med overholdelsen af de europæiske miljøforskrifter og forskrifterne for sundhed og kvalitet, navnlig ved indførelse af akvakulturprodukter fra tredjelande, med henblik på at beskytte forbrugerne i EU og at forsvare virksomhederne i EU mod eventuel unfair konkurrence.

7. Særlige bemærkninger

7.1 EØSU konstaterer, at meddelelsen på trods af de gentagne henvisninger til forskningens betydning for konsolidering af blå vækst, især for nye sektorer og sektorer under udvikling, generelt er uklar og begrænser sig til hovedsagelig at referere til det kommende program "Horisont 2020".

7.2 Europa oplever en periode med nedskæringer i de offentlige udgifter, hvor man så vidt muligt forsøger at skabe flere resultater med færre midler. De heraf følgende reduktioner i forskningsbevillinger kombineret med utilstrækkelig risikovillig kapital til virksomhederne vil muligvis svække den fundamentale rolle, som små og mellemstore virksomheder spiller inden for den maritime økonomi i forbindelse med udvikling af nye produkter og teknologier.

7.3 EØSU understreger, at Europa med sit stærke vidensfundament og sin førende forskningsposition, når det gælder såvel nye som traditionelle energiformer og akvakultur, halter bagefter, når det gælder innovativ anvendelse og kommercialisering i de nye sektorer, hvor de europæiske spillere i øjeblikket er ude af stand til at konkurrere med de internationale aktører (jf. antallet af europæiske patenter inden for afsaltnings, kystbeskyttelse, algebrug og blå bioteknologi i forhold til Asien og USA).

⁽⁹⁾ EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19-40.

7.4 EØSU anbefaler derfor, at man hurtigst muligt afhjælper den mangel på målrettet forskning og forskningsprofil, som til dels kan tilskrives den brede vifte af forskningsområder og -aktiviteter, som er knyttet til maritim bioteknologi og til andre nye sektorer.

7.5 Til en løsning af problemet med manglende overførsel af viden og teknologi på alle prioriterede områder kan følgende tiltag bidrage: sammenkædning af den videnskabelige forskning med industri og uddannelse, samarbejde mellem industri og universiteter, bedre forvaltning af intellektuel ejendomsret, investeringer i demonstrationsprogrammer for at dokumentere den kommercielle nytte samt omfattende partnerskaber mellem den offentlige og den private sektor i forbindelse med initiativer, der skal skabe den nødvendige kritiske masse for blå vækst.

7.6 Fremtiden for blå vækst i det 21. århundrede hænger tæt sammen med forskernes mulighed for at udvikle og deltage i forskningsprogrammer, der inddrager færdigheder og begreber fra andre forskningsområder. Uddannelsen af den næste generation af forskere bør fokusere på tværfaglige og holistiske tilgange for at overvinde de sammensatte teknologiske og konkurrencemæssige udfordringer, som er forbundet med forskning i havorganismer og havmiljø.

7.7 EØSU mener, at det haster med at få løst problemet med fragmenterede oplysninger om havene, som i dag er fordelt på flere hundrede forskellige institutioner i Europa og er vanskelige at få adgang til, bruge og indsamle, og opfordrer Kommissionen til at samarbejde med medlemsstaterne om at gøre denne viden tilgængelig og om at præcisere de ekstra økonomiske og andre behov, som er forbundet med etablering af et fælles miljø, der er gunstigt for udveksling af oplysninger, bedste praksis og informationsstrømme med henblik på at styrke forskning og innovation og forbedre miljøbeskyttelsen.

7.8 Det nye digitale kort over havbunden i de europæiske farvande skal være interoperabelt og uden anvendelsesbegrænsninger. Det skal hjælpe forskningen ved at levere prognoser og data om virkningerne af menneskelige aktiviteter, således at medlemsstaterne kan maksimere effekten af deres programmer for havobservationer, maritime undersøgelser og bundprøvetagning.

7.9 Forsvaret af Europas søgrænser og et effektivt tilsyn⁽¹⁰⁾ med disse bliver en udfordring for medlemsstaterne i forbindelse med fremme af blå vækst. Styrkelsen af kontrollen med Schengenområdet ydre grænser og indførelsen af en ordning for udveksling af oplysninger vil gøre det muligt for grænsekontrolmyndighederne i medlemsstaterne at mindske tabet af liv på havet såvel som at bekæmpe illegal indvandring til EU og pirateri⁽¹¹⁾.

Bruxelles, den 20. marts 2013

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁰⁾ EUT C 44 af 11.2.2011, s. 173-177.

⁽¹¹⁾ EUT C 76 af 14.3.2013, s. 15.